

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 224/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Palkovič advokátskou kanceláriou s. r. o., Kapitúlská 20, Trnava, IČO 47 255 609, v mene ktorej koná JUDr. Martin Palkovič, advokát, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 134/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 134/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré jej **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 134/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur a trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 224/2023-19 z 26. apríla 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu krajského súdu vyplýva, že 28. septembra 2018 bola krajskému súdu doručená správna žaloba sťažovateľky, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutí Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. k. 32522/2018-M OPS z 3. júla 2018 a č. k. INF/52/2018-M OPS z 13. apríla 2018 (ďalej len „rozhodnutia ministerstva“), ktorými nevyhovelo sťažovateľkinej žiadosti o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“). Podľa vlastného zistenia ústavného súdu krajský súd po podaní ústavnej sťažnosti rozsudkom č. k. 1 S 134/2018-83 z 23. marca 2023 rozhodnutia ministerstva zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania, ako aj argumenty uvedené v správnej žalobe, pričom v podstatnom uviedla, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti, teda 4 roky a 4 mesiace od podania správnej žaloby, nebolo v napadnutom konaní právoplatne rozhodnuté.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že krajský súd vo veci koná neefektívne, resp. vôbec nevykonáva také procesné úkony, ktoré by účinne smerovali k ukončeniu napadnutého konania. Predmet konania nemožno v žiadnom prípade považovať za skutkovo ani právne zložitý. Sťažovateľka nevykonávala v napadnutom konaní žiadne procesné úkony, ktoré by krajskému súdu znemožňovali alebo sťažovali možnosť vec prerokovať a rozhodnúť, a preto považuje za neprípustné, aby znášala dôsledky neefektívneho postupu a nečinnosti krajského súdu.

6. Vzhľadom na uvedené preto podľa sťažovateľky v napadnutom konaní dochádza jednoznačne k dlhodobému a pretrvávajúcemu porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, pričom v podstatnom uviedol, že krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 23. marca 2023. Osobitne poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka sa pojednávania nezúčastnila napriek tomu, že doručenie mala včas vykázané. Pojednávanie uskutočnené 16. februára 2023 bolo taktiež odročené z dôvodu na strane sťažovateľky, ktorá e-mailom oznámila krajskému súdu

15. februára 2023, že sa pojednávania nezúčastní a nesúhlasí s konaním vo svojej neprítomnosti. Podľa názoru predsedu krajského súdu dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená najmä nečinnosťou žalovaného, ktorého musel krajský súd opakovane vyzývať na poskytnutie súčinnosti. Zároveň žiadal, aby ústavný súd pri rozhodovaní zohľadnil, že krajský súd už vo veci medzičasom rozhodol.

III.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka vo svojej replike v podstatnom uviedla, že z vyjadrenia krajského súdu, v ktorom chronologicky zrekapituloval priebeh procesných úkonov, vyplýva, že v namietanom období k prietahom v konaní skutočne došlo, keďže niekoľkokomesačné až ročné rozostupy medzi úkonmi nemožno považovať za konanie bez prietahov. Tieto rozhodne nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľky, ktorá ich žiadnym spôsobom nielen nezavinila, ale ani nemohla ovplyvniť.

9. Sťažovateľka osobitne reagovala aj na výhradu krajského súdu, že si prevzala predvolanie na pojednávanie až 13. februára 2023 a 15. februára 2023 požiadala o jeho odročenie. V danej súvislosti uviedla, že toto jej nemožno klásť za vinu, pretože využitie práva prevziať doručovanú listinu počas celej odbernej lehoty je jej právom a nemožno ho považovať za prietahy v konaní. Daný argument neobstojí aj preto, lebo krajský súd si nesplnil povinnosť vyplývajúcu z § 108 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, ktorý ukladá doručiť predvolanie osobám tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej 10 dní pred pojednávaním, pričom táto podmienka splnená nebola. Zároveň poukázala na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola doručená v čase, keď ešte rozhodnuté nebolo, a nevyhovenie ústavnej sťažnosti by bolo popretím sťažovateľkinho základného práva.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní krajského súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

13. Predmetom napadnutého konania je správna žaloba sťažovateľky, ktorou sa dožadovala zrušenia rozhodnutí ministerstva, ktorými nevyhovelo sťažovateľkinej žiadosti o sprístupnenie

informácií podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Z pohľadu kritéria právnej a faktickej zložitosti ide o vec, ktorá tvorí bežnú agendu všeobecných súdov a nie je ju potrebné kvalifikovať ako právne či skutkovo zložitú.

14. K správaniu sťažovateľky ústavný súd uvádza, že sťažovateľka svojím správaním neovplyvnila dĺžku napadnutého konania. Je pravdou, že k odročeniu pojednávania uskutočneného 16. februára 2023 došlo z dôvodu jej neúčasti, avšak, prihliadnuc na skutočnosť, že sťažovateľka svoju neúčasť zo zdravotných dôvodov riadne ospravedlnila a krajský súd vo veci následne 23. marca 2023 rozhodol, ústavný súd na uvedenú skutočnosť osobitne neprihliadal.

15. Pri hodnotení postupu krajského súdu ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotnú skutočnosť, že napadnuté konanie ako celok trvalo od podania správnej žaloby do rozhodnutia vo veci takmer 4 a pol roka, nemožno ospravedlniť. Prvé súvislé obdobie nečinnosti krajského súdu ústavný súd zaznamenal od 2. apríla 2019, keď sťažovateľka predložila krajskému súdu vyjadrenie, až do 27. novembra 2020, keď vyzval žalovaného na predloženie doručeníek preukazujúcich prevzatie druhostupňových rozhodnutí. V súvislosti s následným obdobím ústavný súd berie na zreteľ, že krajský súd musel žalovaného opätovne vyzývať na predloženie predmetných doručeníek (5. decembra 2022), avšak zaslaníu opakovanej výzvy predchádzala viac ako dvojročná súvislá nečinnosť krajského súdu.

16. Pri zohľadnení celkovej dĺžky konania, ktorej značná časť bola vyplnená úplnou nečinnosťou krajského súdu, dospel ústavný súd k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

17. Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd už vo veci medzičasom rozhodol, ústavný súd krajskému súdu v napadnutom konaní konať neprikázal a danej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

19. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v okolnostiach danej veci ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 eur, ktoré bude povinný uhradiť krajský súd sťažovateľke v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 2). V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4).

VI. Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v uplatňovanej výške, teda v sume 796,28 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2023 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) vrátane dane z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľky je jej platcom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

**Miroslav Duriš
predseda senátu**